

Lietuvos finansinių sąskaitų statistikos duomenų, naudojamų makroekonominio disbalanso procedūros rodikliams sudaryti, kokybės ataskaita¹ (parengė Lietuvos bankas ir Lietuvos statistikos departamentas)

A. INSTITUCINĖ APLINKA

A.1. CoP²1 Profesinė nepriklausomybė / PC³1 Profesinė nepriklausomybė

A.1.1. Teisinis pagrindas

Nacionalinės statistikos tarnybos – Lietuvos statistikos departamento (LSD) – profesinė nepriklausomybė įtvirtinta 1993 m. spalio 12 d. Lietuvos Respublikos statistikos įstatymu Nr. I-270, su 2018 m. balandžio 26 d. pakeitimais Nr. XIII-1128. Jame rašoma: „Oficialiosios statistikos organizavimas grindžiamas šiais principais: objektyvumo ir profesinio nepriklausomumo nuo politinių bei kitų interesų grupių.“

Lietuvos banko (LB) nepriklausomybę užtikrina LB įstatymas ir ES pirminė teisė. LB, kaip Europos centrinių bankų sistemos (ECBS) nario, nepriklausomybė apibrėžta ES Sutarties 130 straipsnyje bei ECBS ir Europos Centrinio Banko (ECB) statuto 7 straipsnyje.

A.1.2. Statistikos darbų programa

LSD kartu su LB ir kitomis statistiką sudarančiomis nacionalinėmis institucijomis tvirtina metinę Oficialiąją statistikos darbų programą, kurioje numatytos metinės ir ketvirtinės finansinės sąskaitos, ji skelbiama viešai (<https://www.stat.gov.lt/oficialiosios-statistikos-darbu-programos>).

Viešai taip pat skelbiamos šios programos:

Europos statistikos metinė darbų programa (<https://ec.europa.eu/eurostat/web/ess/about-us/statistical-programmes>);

ECBS statistikos metinė darbų programa

(<https://www.ecb.europa.eu/stats/pdf/2017escbstatisticsworkprogramme.en.pdf>).

A.2. CoP² Duomenų rinkimo įgaliojimas / PC² Duomenų rinkimo įgaliojimas

A.2.1. Atsakomybės paskirstymas

Finansinių sąskaitų sudarymo ir skelbimo institucinė atsakomybė:

LSD yra atsakingas už metinių finansinių sąskaitų ir ketvirtinių valdžios sektoriaus finansinių sąskaitų (KVSFS) sudarymą;

LB yra atsakingas už visų sektorių, išskyrus valdžios sektorių, ketvirtinių finansinių sąskaitų sudarymą.

¹ Parengta pagal vienodą Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto šabloną.

² Europos statistikos praktikos kodeksas (angl. *The European Statistics Code of Practice*).

³ Viešasis ECBS įsipareigojimas dėl Europos statistikos (angl. *ESCB Public Commitment on European Statistics*).

A.2.2. Teisinis pagrindas

Metinės finansinės sąskaitos sudaromos ir perduodamos remiantis Europos Parlamento ir Tarybos 2013 m. gegužės 21 d. Reglamentu (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų Europos Sąjungoje (ESS 2010).

Ketvirtinės finansinės sąskaitos sudaromos ir perduodamos ECB remiantis ECB/2013/24 gairėmis dėl Europos Centrinio Banko statistinės atskaitomybės reikalavimų ketvirtinių finansinių sąskaitų srityje.

Susiję nacionaliniai įstatymai:

1993 m. spalio 12 d. Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas Nr. I-270 su 2018 m. balandžio 26 d. su pakeitimais Nr. XIII-1128;

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 135 „Dėl makroekonominės ir su ja susijusios statistikos rengimo“, kuriame apibrėžiama LSD atsakomybė rengti ir teikti Eurostatui duomenis pagal ESS 2010 duomenų perdavimo programą;

LB atsakomybė rinkti ir sudaryti statistinę informaciją, reikalingą LB funkcijoms ir ECBS uždaviniams vykdyti, yra įtvirtinta LB įstatymo (su paskutiniais pakeitimais 2017 m.) 8 straipsnyje;

LB ir LSD bendradarbiavimas finansinių sąskaitų srityje yra įtvirtintas Statistinės informacijos ir duomenų teikimo sutartyje, kurioje aptarta apsikeitimo duomenimis apimtis ir terminai.

A.3. CoP6 Nešališkumas ir objektyvumas / PC6 Nešališkumas ir objektyvumas

A.3.1. Išankstinis skelbimo kalendorius

Metinių finansinių sąskaitų skelbimo kalendorius yra viešai paskelbtas LSD interneto tinklalapyje (<http://osp.stat.gov.lt/lt/kalendoriai>). Metinė statistinė informacija skelbiama po 12 mėnesių metams pasibaigus.

KVSFS skelbiamos po 93 dienų ketvirčiui pasibaigus.

Ketvirtinių finansinių sąskaitų išankstinis skelbimo kalendorius yra viešai paskelbtas LB interneto tinklalapyje (<http://www.lb.lt/lt/duomeni-skelbimo-kalendorius>), ketvirtinės finansinės sąskaitos skelbiamos po 100 dienų ketvirčiui pasibaigus.

A.3.2. Revizijų tvarka

Metinės finansinės sąskaitos ir KVSFS

Statistinių duomenų revizijos atliekamos planinių revizijų kalendoriuje nurodytomis datomis. Statistinių rodiklių planinių revizijų kalendorius yra viešai skelbiamas LSD interneto tinklalapyje ([revizijų kalendorius](#)). Metinių finansinių sąskaitų duomenys revizuojami rugsėjo mėn. Tuo metu revizuojami laikotarpio t-2 duomenys, taip pat ir duomenys tų laikotarpių, kurių pirminiai duomenų šaltiniai buvo revizuoti. Metinių finansinių sąskaitų duomenų revizijų politika neatitinka Pinigų, finansų ir mokėjimų balanso statistikos komiteto (PFMBK) rekomendacijų. KVSFS revizuojamos kovo ir rugsėjo mėnesiais.

Jei vykdomos esminės revizijos, tokios kaip ESS 2010 įgyvendinimas, paskelbiamas specialus pranešimas spaudai.

Kita esminė revizija yra numatyta 2019 m. rugsėjo mėnesį.

Ketvirtinės finansinės sąskaitos

Ketvirtinių finansinių sąskaitų revizijų tvarka parengta vadovaujantis PFMBK rekomendacijomis ir yra suderinta su kitų statistikos sričių duomenų revizijomis.

Ketvirtinių finansinių sąskaitų duomenų revizijų grafikas

Ataskaitinis laikotarpis	Revizijos tipas	Revizuotų duomenų skelbimas	Apibūdinimas	Revizuojamas laikotarpis
II ketvirtis	Metinė	100 dienų ketvirčiui pasibaigus	Diegiami nauji duomenų šaltiniai, taikomi nauji skaičiavimo metodai, atliekami perklasifikavimai.	17 ketvirčių arba visa laiko eilutė
I ir IV ketvirčiai	Einamoji	100 dienų ketvirčiui pasibaigus	Išankstiniai duomenys pakeičiami galutiniais, įverčiai – faktiniais duomenimis.	15 ketvirčių

Revizijų tvarka yra viešai skelbiama LB interneto tinklalapyje (<http://www.lb.lt/lt/duomenu-revizijos>). Apie pagrindinius metodinius pakeitimus, tokius kaip ESS 2010 įgyvendinimas, pranešama specialiuose vartotojams skirtuose pranešimuose.

B. STATISTINIAI PROCESAI

B.1 CoP7 Patikima metodika / PC7 Patikima metodika

B.1.1 Bendrosios pastabos

Metinės ir ketvirtinės finansinės sąskaitos visiškai atitinka ESS 2010 metodinius reikalavimus. Metinių finansinių sąskaitų ir KVSFS metaduomenys skelbiami LSD interneto tinklalapyje (<http://osp.stat.gov.lt/lt/metainformacija27>).

Ketvirtinių finansinių sąskaitų metaduomenys skelbiami LB interneto tinklalapyje ([Finansinių sąskaitų metaduomenys](#)).

B.1.2. Rezidentiškumas ir teritorija

Nėra nukrypimo nuo ESS 2010 rezidentiškumo ir teritorijos apibrėžimų.

B.1.3. Institucinio vieneto apibrėžimas

Nėra nukrypimo nuo ESS 2010 institucinio vieneto apibrėžimo.

B.1.4. Sektorizavimas ir sektoriaus apibrėžimas bei jo taikymo aprėptis

Nėra nukrypimo nuo ESS 2010 institucinių vienetų sektorizavimo principų.

Institucinių vienetų sektorizavimą vykdo LSD kartu su LB ir kitomis nacionalinėmis institucijomis. Tuo tikslu yra sukurta Tarpinstitucinė ūkio subjektų priskyrimo instituciniams sektoriams ir subsektoriams darbo grupė, kur LSD, LB ir kitų institucijų ekspertai reguliariai aptaria kilusius sektorizavimo klausimus. Kontroliuojančiųjų bendrovių ir pagrindinių buveinių veiklos bendrovių sektorizavimas atliktas vadovaujantis jungtinės ECB, Eurostato ir Ekonominio bendradarbiavimo ir

plėtos organizacijos (EBPO) užduočių grupės dėl kontroliuojančiųjų bendrovių ir pagrindinių buveinių sektorizavimo rekomendacijomis.

Statistinių ūkio subjektų registrą tvarko ir palaiko LSD. Šį registrą naudoja LSD ir LB sudarydami įvairią statistiką. Kad būtų užtikrintas vienodas institucinių vienetų sektorizavimas, registro informacija dalijamasi su duomenų teikėjais.

B.1.5. Priemonės nustatymas

Nėra nukrypimo nuo ESS 2010 finansinių priemonių klasifikavimo principų.

B.1.6. Vertės, sandorių ir kitų srautų nustatymas

Nėra nukrypimo nuo ESS 2010 finansinių priemonių vertės nustatymo principų. Finansinis turtas ir įsipareigojimai įvertinami vadovaujantis ESS 2010 metodikoje nurodytais vertinimo metodais – finansinės priemonės, tokios kaip skolos vertybiniai popieriai, biržinės akcijos, investicinių fondų (IF) akcijos (vienetai) ir išvestinės finansinės priemonės, kurios yra perleidžiamos, t. y. turi antrinę rinką, įvertinamos rinkos kaina. Finansinės priemonės, tokios kaip indėliai ir paskolos, kurios neturi antrinės rinkos ir nėra perleidžiamos, įvertinamos nominaliąja verte. Nuosavybės vertybiniai popieriai, tokie kaip nebiržinės akcijos ar kitos nuosavybės priemonės, įvertinami balansine verte, taikant nuosavų fondų metodą.

Finansiniai sandoriai apskaičiuojami tiesiogiai iš pinigų finansų įstaigų (PFI), mokėjimų balanso (MB), draudimo bendrovių (DB), vertybinių popierių turėtojų (VPT), pensijų fondų (PF) ir KVSFS duomenų šaltinių (žr. duomenų šaltinių schemą). Visais kitais atvejais finansiniai sandoriai apskaičiuojami netiesiogiai, t. y. kaip skirtumas tarp ketvirčio pradžios ir pabaigos likučių, atėmus perkainojimus ir kitus apimties pokyčius.

B.1.7. Duomenų įrašymo į sąskaitas laikas (kaupimo principas)

Sandoriai į sąskaitas įrašomi kaupiamuoju principu, t. y. tuo laikotarpiu, kada ekonominė vertė yra sukuriama, pakeičiama ar išnyksta arba kai atsiranda arba atšaukiami įsipareigojimai, bet ne tada, kai atliekamas mokėjimas. Susikaupusios palūkanos į sąskaitas įrašomos kaip reinvestuotos į finansinį turtą.

B.1.8. Aprėpties trūkumai

Metinėse ir ketvirtinėse sąskaitose tokie sektoriai kaip namų ūkiai ir namų ūkiams paslaugas teikiančios ne pelno institucijos, kurie neturi tiesioginio duomenų šaltinio, gali būti nevysiškai įvertinti. Pavyzdžiui, nevysiškai yra įvertinti namų ūkių sandoriai su užsieniu ar sandoriai paskolomis tarp namų ūkių. Duomenys apie namų ūkių turimus vertybinius popierius, įsigytus per užsienio sąskaitų tvarkytojus, taip pat nėra įtraukti į finansines sąskaitas. Minėti aprėpties trūkumai nėra reikšmingi.

B.1.9. Nekonsoliduoti / Konsoliduoti sektorių duomenys, kaip nustatyta ESS 2010 duomenų perdavimo programoje (6 ir 7 lentelės)

Metiniai finansinių sąskaitų duomenys visiškai atitinka ESS 2010 perdavimo programos 6 ir 7 lentelės reikalavimus. Eurostatui siunčiami metiniai duomenys pradedant 1995 metais, taip pat Eurostatui teikiami perkainojimo ir kitų pasikeitimų duomenys, kurie nėra privalomi.

Ketvirtinės finansinės sąskaitos yra sudaromos ir skelbiamos „kas–kam“ principu, o tai leidžia apskaičiuoti konsoliduotus sektorių duomenis.

B.1.10. Priemonių, įtraukiamų skaičiuojant makroekonominio disbalanso procedūros (MDP) rodiklius, specifiniai nukrypimai

Finansinės priemonės, sudarančios privačiojo sektoriaus skolą, specifinių nukrypimų neturi (išskyrus paminėtus B.1.8.). Duomenys apie ne finansų bendrovių paskolas ne finansų bendrovėms apskaičiuojami naudojant statistinio tyrimo, parengto ne finansų bendrovių balansų pagrindu, duomenis.

Finansų sektoriaus įsipareigojimus sudarančios finansinės priemonės specifinių nukrypimų neturi.

B.1.11. Kiti, anksčiau nepaminėti esminiai nukrypimai

Kitų esminių nukrypimų nėra.

B.2. CoP8 Tinkamos statistinės procedūros / PC8 Tinkamos statistinės procedūros

B.2.1. Duomenų šaltinių schema

Metinės ir ketvirtinės finansinės sąskaitos sudaromos naudojant tuos pačius duomenų šaltinius. Toliau pateiktoje lentelėje nurodyti pagrindiniai duomenų šaltiniai, naudojami sudarant finansines sąskaitas.

CoP8 priedas. Finansinių sąskaitų duomenų šaltinių schema

Pagrindiniai duomenų šaltiniai

Šalis
Institucija
Metai

LT	
LSD,	LB
2018	

Turtas

Įsipareigojimai

		S11	S12K	S1 24	S12O	S128	S129	S13	S14+ S15 NŪ+ NŪNPI	S2	S11	S12K	S12 4	S12O	S128	S129	S13	S14+ S15 NŪ+ NŪNPI	S2
		NFB	PFĮ	IF	KFT	DB	PF	VS		LP	NFB	PFĮ	IF	KFT	DB	PF	VS		LP
F11	Piniginis auksas		PFĮ					0		PFĮ									0
F12	SST		PFĮ					0		PFĮ							0		PFĮ
F21	Pinigai	e^^	PFĮ	0	ST ²	0	0	0	###			PFĮ							PFĮ
F22	Pervedamieji indėliai	PFĮ*/MB	PFĮ	IF	PFĮ / MB	DBS	PF	KVSFS	PFĮ	PFĮ	0	PFĮ							MB
F29	Kiti indėliai	PFĮ*/MB	PFĮ	IF	PFĮ / MB	DBS	PF	KVSFS	PFĮ	PFĮ	0	PFĮ					KVSFS		MB
F3	Skolos vertybiniai popieriai	VPT	PFĮ	IF	VPT	DBS	PF	KVSFS	VPT*	MB	VPI	PFĮ	0	VPI	DBS	0	KVSFS	0	MB
F4	Paskolos	NFB ¹	PFĮ	IF	ST ²	DBS	PF	KVSFS	MB	MB	PFĮ/ MB	0	IF	PFĮ/ MB	DBS	PFĮ/ MB	KVSFS	PFĮ/MB	PFĮ
F511	Biržinės akcijos	VPT	PFĮ	IF	VPT	DBS	PF	KVSFS	VPT*	MB	VPI	VPI	0	VPI	0	0	0	0	MB
F512	Nebiržinės akcijos	NFB ¹ ##	PFĮ	IF	ST ²	DBS	PF	KVSFS	NFB*/MB	MB	NFB ¹	PFĮ	0	ST ²	DBS		0	0	MB
F519	Kitos nuosavybės priemonės	e^^ ##	PFĮ	IF	0	DBS	0	KVSFS	* e^^	MB	NFB ¹	PFĮ	0	0	DBS		0		MB
F52	IF akcijos (vnt.)	IF/MB	PFĮ	IF	IF/MB	DBS	PF	KVSFS	IF*/MB	IF		IF	IF						MB
F61	Ne gyvybės draudimo techniniai atidėjiniai	e^^	e^^		e^^	e^^	0	KVSFS	* e^^	MB					DBS				
F62	Gyvybės draudimo ir anuiteto įsipareigojimai (teisės)								DBS						DBS				
F63 - F65	Pensiniai įsipareigojimai (teisės)	0	0						PF		0			0	0	PF	0	0	
F66	Standartinių garantijų atidėjiniai	0	KVSFS	0	0	0	0		KVSFS						0		KVSFS		
F7	Išvestinės finansinės priemonės	PFĮ	PFĮ/MB	IF	PFĮ	DBS	PF	KVSFS	PFĮ	MB	PFĮ	PFĮ/M B	IF	PFĮ	DBS	PF	KVSFS	PFĮ	MB
F81	Prekybos kreditai ir išankstiniai mokėjimai	NFB ¹	PFĮ	IF	ST ²	DBS/ PD	PF	KVSFS	NFB*	MB	NFB ¹	PFĮ	IF	ST ²	DBS/P D	PF	KVSFS	NFB*	MB
F89	Kitos gautinos sumos, išskyrus F81	NFB ¹	MFI	IF	ST ²	DBG/ PD	PF	KVSFS	NFB*	MB	NFB ¹	PFĮ	IF	ST ²	DBS/P D	PF	KVSFS	NFB*	MB

Duomenų šaltinių ir skaičiavimų (iverčių) santrumpos:

NFB	Ne finansų bendrovių statistinis tyrimas
ST	Statistinio tyrimo duomenys
PFĮ	PFĮ balansų statistika
IF	Investicinių fondų statistika
PF	Pensijų fondų statistika
DBS	Draudimo bendrovių statistika
KVSFS	Ketvirtinės valdžios sektoriaus finansinės sąskaitos
FS	
MB	Mokėjimų balansas ir tarptautinės investicijos
VPI	Vertybinių popierių išleidimo statistika
VPT	Vertybinių popierių turėtojų statistika
PD	Priežiūros duomenys
0	Nėra duomenų šaltinio, bet turto ar įsipareigojimų duomenys yra lygus nuliui
e^^	Įverčiai (paaiškinti išnašoje ^^)

* „Likutinis sektorius“ atitinkamai finansinei priemonei, t. y. duomenų šaltinis egzistuoja, bet turto ar įsipareigojimų duomenys yra koreguoti, kad būtų horizontalus suderinamumas.

Skirtingi ketvirtinių ar išankstinių duomenų šaltiniai:

¹ Ketvirtinis statistinis tyrimas (reprezentatyvi imtis (didžiosios NFB), apimanti apie 80 % NFB) išplėstas iki metinės NFB apimties (galutiniai duomenys – 16 mėnesių po ketvirtojo ketvirčio).

² Ketvirtinis statistinis tyrimas pagrįstas KFT balansais (reprezentatyvi imtis apie 80 % KFT) išplėstas iki metinės KFT apimties (galutiniai duomenys – 6 mėnesiai po ketvirtojo ketvirčio).

Skirtingi duomenų šaltiniai ir (arba) sandorių koregavimas:

Sandoriai iš dalies koreguojami, kad pagerėtų vertikalus suderinamumas su nefinansinių sąskaitų deficitu (pertekliumi) (B9).

Kiti duomenų šaltinių ar įverčių paaiškinimai

^^ Žr. B.2.3.

B.2.2. Procedūrų ir metodų aprašymas (trumpa apžvalga, paaiškinanti duomenų šaltinių schema)

Metinės ir ketvirtinės finansinės sąskaitos sudaromos „kas–kam“ principu, naudojant tuos pačius duomenų šaltinius: įvairius administracinius šaltinius, įmonių finansines ataskaitas, statistinius tyrimus. Metinių finansinių sąskaitų sudarymo procesas daugiausia yra rankinis, automatizavimo lygis gana žemas. Ketvirtinės finansinės sąskaitos sudaromos naudojant efektyvią informacinę sistemą, kuri užtikrina finansinių sąskaitų subalansuotumą.

Finansiniai sandoriai apskaičiuojami kaip skirtumas tarp ketvirčio pradžios ir pabaigos likučių, atėmus perkainojimus ir kitus apimties pokyčius.

Kiekvieno sandorio suma į sąskaitas įrašoma du kartus – į vieno sektoriaus turtą ir kito sektoriaus įsipareigojimus. Tokia dvejetainio įrašo sistema užtikrina finansinių sąskaitų duomenų suderinamumą ir atitinka šią lygybę:

$$\Sigma \text{Turto sandoriai} = \Sigma \text{Įsipareigojimų sandoriai}$$

Ne finansų bendrovių finansinės sąskaitos daugiausia sudaromos iš netiesioginių duomenų šaltinių. Kai kurioms finansinėms priemonėms (žr. duomenų šaltinių schema) apskaičiuoti yra naudojami statistinio tyrimo, pagrįsto ne finansų bendrovių balansais, duomenys. Trūkstami duomenys apskaičiuojami taikant įverčius arba apskaičiuojami kaip likutinė reikšmė. Šiuo metu nėra reikiamų duomenų šaltinių viešųjų ne finansų bendrovių subsektoriui išskirti.

Finansų bendrovių sektoriaus pagrindiniai duomenų šaltiniai yra PFĮ statistika, vertybinių popierių išleidimo ir VPT duomenų bazės, DB, investicinių fondų bei PF statistika. KFT subsektoriui papildomai naudojami statistinio tyrimo, pagrįsto KFT balansais, duomenys.

Valdžios sektoriaus finansinių sąskaitų sudarymui naudojami KVSFS duomenys. Metiniai ir ketvirtiniai valdžios sektoriaus duomenys yra visiškai suderinti.

Namų ūkiai ir namų ūkiams paslaugas teikiančios ne pelno institucijos tiesioginių duomenų šaltinių neturi, todėl šių sektorių finansinės sąskaitos yra sudaromos naudojant netiesioginius duomenų šaltinius, tokius kaip PFĮ statistika, VPT duomenų bazė ar MB duomenys. Trūkstami duomenys apskaičiuojami taikant įverčius arba kaip likutinė reikšmė.

B.2.3. Trūkstamų duomenų apskaičiavimas

Trūkstamiems duomenims apskaičiuoti taikomi įvairūs įverčių metodai arba duomenys apskaičiuojami kaip likutinė reikšmė.

Taikant įverčius apskaičiuojami tik reikšmingų reiškinų duomenys. Ne tokiems reikšmingiems reiškiniams atvaizduoti metiniai duomenys kartojami ketvirtiniu dažnumu. Taikant įverčius, apskaičiuojami šie rodikliai:

- gryniesi pinigai, kuriuos turi ne finansų bendrovės ir namų ūkiai. Grynujų pinigų paskirstymui tarp šių sektorių naudojama pervedamųjų indėlių struktūra;
- kiti nuosavybės vertybiniai popieriai, kuriuos turi ne finansų bendrovės ir namų ūkiai. Šiems duomenims apskaičiuoti naudojama ne finansų bendrovių metinio statistinio tyrimo informacija;
- draudimo techninių atidėjinių paskirstymas pagal turėtojo sektorių. Draudimo techniniai atidėjiniai paskirstomi sektoriams naudojant draudimo įmokų duomenis.

B.2.4. Duomenų subalansavimas (horizontalus ir vertikalus)

Horizontalus subalansavimas

Dvejybinio įrašo sistema ir likutinių reikšmių skaičiavimas užtikrina duomenų horizontalų subalansavimą (žr. B.2.2.). Išskaičiuota likutinė reikšmė priskiriama tik ne finansų bendrovėms arba namų ūkiams (finansinę priemonę žr. duomenų šaltinių schemeje).

Vertikalus subalansavimas

Kadangi Lietuva nesudaro ketvirtinių nefinansinių sąskaitų, vertikalčiai duomenys subalansuojami tik kartą per metus. Kad ketvirtinės (keturių ketvirčių suma) finansinės sąskaitos būtų subalansuotos su metinėmis nefinansinėmis sąskaitomis, daromos duomenų korekcijos. Dažniausiai koreguojami nebiržinių akcijų (F.512) ir kitų nuosavybės priemonių (F.519) duomenys. Ypač geras duomenų suderinamumas pasiektas valdžios sektoriuje – paklaida ne didesnė kaip 2 proc. ketvirtinio BVP.

B.2.5. Metinių ir ketvirtinių duomenų suderinimo metodai

LB glaudžiai bendradarbiaujant su LSD buvo pagerintas metinių ir ketvirtinių finansinių sąskaitų duomenų suderinamumas. Sudarant metines ir ketvirtines finansines sąskaitas buvo sutarta naudoti tuos pačius duomenų šaltinius ir taikyti vienodus įverčių metodus. 2017 m. visi metinių ir ketvirtinių finansinių sąskaitų duomenų nesuderinamumai pradedant 2012 m. duomenimis buvo panaikinti. Visų laikotarpių metiniai ir ketvirtiniai finansinių sąskaitų duomenys bus suderinti iki 2018 m. rugsėjo. Ketvirtinių ir metinių duomenų nedidelių neatitikimų gali atsirasti dėl to, kad metinės finansinės sąskaitos revizuojamos tik kartą per metus.

C. STATISTIKA

C.1. CoP11 Tinkamumas / PC11 Tinkamumas

Tarptautiniu mastu finansinių sąskaitų duomenys naudojami skaičiuojant MDP rodiklius, taip pat jais remdamasi Europos sisteminės rizikos valdyba (ESRV; ji rengia rizikos rodiklių lentelę) įvertina ekonomikos pažeidžiamumą ir tarpusavio ryšius finansinio stabilumo tikslais. Euro zonoje finansinių sąskaitų statistika padeda Eurosystemai nustatyti ir įgyvendinti bendrąją pinigų politiką. Ketvirtiniai finansinių sąskaitų duomenys reguliariai perduodami ECB, EBPO ir TAB.

Nacionaliniu lygiu metinių finansinių sąskaitų duomenys platinami kartu su nefinansinėmis sąskaitomis.

Ketvirtinių finansinių sąskaitų duomenys yra skelbiami 100 dienų ketvirčiui pasibaigus. Skelbiant duomenis kartu paskelbiamas ir trumpas statistinis pranešimas.

Finansinių sąskaitų duomenis daugiausia naudoja valstybės ir savivaldybių institucijos, tarptautinės organizacijos, žiniasklaida, mokslo ir verslo bendruomenės ir studentai. Jų poreikiai, atliekant analizę ir tyrimo darbus, patenkinami nepažeidžiant konfidencialumo principo.

C.2. CoP12 Tikslumas ir patikimumas / PC12 Tikslumas ir patikimumas (įskaitant stabilumą)

C.2.1. Tikslumas ir patikimumas

Finansinių sąskaitų tikslumas ir patikimumas priklauso nuo duomenų šaltinių kokybės, kuri yra reguliariai tikrinama ir galima pastebėti, kad duomenų šaltinių kokybė yra gana aukšta. Kad būtų užtikrintas duomenų patikimumas ketvirtinių finansinių sąskaitų sudarymo informacinėje sistemoje yra įdiegta daug duomenų tikrinimo taisyklių. Be to, duomenys papildomai tikrinami prieš juos perduodant ECB. Kartu su duomenimis ECB pateikiami metaduomenys – esminių įvykių bei duomenų revizijų paaiškinimai. Finansinių sąskaitų duomenis, prieš juos paskelbiant, taip pat tikrina Eurostatas ir ECB.

C.2.2. Vidinis suderinamumas

Finansinės sąskaitos sudaromos principu „kas–kam“. Kiekvienas sandoris į sąskaitas įrašomas du kartus, į abi susijusias sandorio puses – tokia pati suma įrašoma turto ir įsipareigojimų pusėse. Tokia dvejetainio įrašo sistema užtikrina finansinių sąskaitų duomenų suderinamumą ir atitinka šią lygybę:

$$\Sigma \text{ Turto sandoriai} = \Sigma \text{ Įsipareigojimų sandoriai}$$

Taip pat yra užtikrinamas duomenų suderinamumas tarp sandorių, likučių, perkainojimo ir kitų vertės pasikeitimų.

Vidinis duomenų suderinamumas papildomai tikrinamas prieš siunčiant metinius duomenis į Eurostatą ir ketvirtinius duomenis į ECB.

C.3. CoP13 Savalaikiškumas ir punktualumas / PC13 Savalaikiškumas ir punktualumas

C.3.1. Nacionaliniai reikalavimai

LB ketvirtines finansines sąskaitas skelbia t+100 (po 100 dienų ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus). LSD metines finansines sąskaitas skelbia po 12 mėnesių ataskaitiniams metams pasibaigus. KVSFS skelbiamos t+93 (po 93 dienų ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus).

C.3.2. Tarptautiniai reikalavimai

Metiniai finansinių sąskaitų duomenys pagal ESS 2010 duomenų perdavimo programą teikiami t+9 (po 9 mėnesių ataskaitiniams metams pasibaigus).

KVSFS duomenys teikiami t+85 (po 85 dienų ataskaitiniam ketvirčiui pasibaigus).

Ketvirtiniai finansinių sąskaitų duomenys pagal ECB gaires teikiami t+85 (išankstiniai duomenys) ir t+97 (galutiniai duomenys).

C.4. CoP14 Suderinamumas ir palyginamumas / PC14 Suderinamumas ir palyginamumas

C.4.1. Suderinamumas su susijusia statistika

Ketvirtinės ir metinės finansinės sąskaitos yra suderintos su PFĮ, DB, VPT, MB ir KVSFS statistika. Nedidelių paklaidų gali būti dėl duomenų šaltinių pirmenybės ir skirtingo atitinkamos statistikos sudarymo laiko. Kadangi Lietuva nesudaro ketvirtinių nefinansinių sąskaitų, vertikalčiai duomenys subalansuojami tik kartą per metus. Kad ketvirtinės (keturių ketvirčių suma) finansinės sąskaitos būtų subalansuotos su metinėmis nefinansinėmis sąskaitomis, daromos duomenų korekcijos. Dažniausiai koreguojami nebiržinių akcijų (F.512) ir kitų nuosavybės priemonių (F.519) duomenys. Ypač geras duomenų suderinamumas pasiektas valdžios sektoriuje – paklaida ne didesnė kaip 2 proc. ketvirtinio BVP.

C.4.2. Laiko eilutės ir istorinių duomenų suderinamumas

Metinių finansinių sąskaitų, sudarytų pagal ESS 2010 metodiką, duomenų eilutė prasideda nuo 1995 m. ir joje nėra trūkių. KVSFS likučių duomenys yra nuo 1998 m. ketvirtojo ketvirčio, sandorių duomenys – nuo 1999 m. pirmojo ketvirčio ir duomenų eilutėje nėra trūkių.

Ketvirtinių finansinių sąskaitų duomenys yra nuo 2004 m. pirmojo ketvirčio, ir duomenų eilutėje nėra trūkių.

C.4.3. Duomenų dažnumo suderinamumas

LB glaudžiai bendradarbiaujant su LSD buvo pagerintas metinių ir finansinių sąskaitų duomenų suderinamumas. Buvo sutarta sudarant metines ir ketvirtines finansines sąskaitas naudoti tuos pačius duomenų šaltinius ir taikyti vienodus įverčių metodus. 2017 m. visi metinių ir ketvirtinių finansinių sąskaitų duomenų nesuderinamumai pradedant 2012 m. duomenimis buvo panaikinti. Metiniai ir ketvirtiniai finansinių sąskaitų duomenys bus suderinti iki 2018 m. rugsėjo. Ketvirtinių ir metinių duomenų nedidelių neatitikimų gali atsirasti dėl to, kad metinės finansinės sąskaitos revizuojamos kartą per metus.

C.5. CoP15 Prieinamumas ir aiškumas / PC15 Prieinamumas ir aiškumas

C.5.1. Duomenys

Metinės finansinės sąskaitos skelbiamos:

LSD interneto tinklalapyje (<https://osp.stat.gov.lt/nacionalines-saskaitos>);

LSD leidinyje „Lietuvos nacionalinės sąskaitos“ (<https://osp.stat.gov.lt/statistikos-leidiniu-katalogas?publication=28580>).

Ketvirtinės valdžios sektoriaus finansinės sąskaitos skelbiamos ir LSD interneto tinklalapyje (<https://osp.stat.gov.lt/valdzios-sektoriaus-finansai>).

Ketvirtinės finansinės sąskaitos skelbiamos:

LB interneto tinklalapyje ([Finansinių sąskaitų metaduomenys](#));

ECB duomenų bazėje (<http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000002674>);

Eurostato interneto tinklalapyje (<http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>);

EBPO interneto tinklalapyje (<http://stats.oecd.org/>).

C.5.2. Metaduomenys

Žr. B.1.1 punktą – informacija apie metaduomenis.

C.5.3. Kontaktai

Metinės finansinės sąskaitos:

Aistė Vaickienė, el. paštas aiste.vaickiene@stat.gov.lt
Lietuvos statistikos departamentas

Ketvirtinės finansinės sąskaitos:

Diana Liberienė, el. paštas dliberiene@lb.lt
Lietuvos bankas